

1. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA, OKRESY

V dlouhodobých časových řadách je kladen důraz především na metodickou srovnatelnost dat. V celém období docházelo k řadě změn vyvolaných snahou státní statistiky o mezinárodní porovnatelnost metod a výsledků zjišťování. Rovněž organizační struktura hospodářství se postupně měnila. Pro správné posouzení dlouhodobého vývoje bylo proto nutno časové řady ukazatelů přepočítat na metodiku a organizační strukturu posledního publikovaného roku, tedy roku 2012. Všechny hodnotové ukazatele jsou vyjádřeny v běžných cenách, protože pro přepočet do stálých cen nejsou v regionálním členění k dispozici dostatečně relevantní údaje o cenovém vývoji ani ve výrobní ani ve spotřební oblasti.

Z pohledu územního uspořádání byly všechny údaje přepočteny na územní strukturu platnou k 31. 12. 2012. Pokud jsou údaje zjišťovány výběrovým šetřením a na nižší územní úroveň pouze dopočítávány matematickostatistickými metodami, je přepočet obtížnější a v části ukazatelů není možný vůbec. Vzhledem k provedeným přepočtům se některé údaje odlišují od dat dříve publikovaných. V některých případech se v zájmu dlouhodobé porovnatelnosti obsahová náplň odlišuje od dat publikovaných v mezikrajském a meziokresním srovnání (kapitola 28), popřípadě i od dat publikovaných v jiných kapitolách.

Pokud přepočet na srovnatelnou metodiku nebyl možný, je na to upozorněno v metodických poznámkách pod jednotlivými tabulkami, popřípadě je to vysvětleno v metodice jednotlivých kapitol. V této části tedy upozorňujeme pouze na změny, které se týkají srovnatelnosti dlouhodobých časových řad.

Údaje o **obyvatelstvu** do roku 2000 navazovaly na výsledky sčítání lidu k 3. 3. 1991, od roku 2001 navazovaly na výsledky sčítání lidu k 1. 3. 2001 a od roku 2011 navazují na definitivní výsledky sčítání lidu k 26. 3. 2011. Na základě sčítání jsou zpracovávány demografické bilance v daném desetiletí. Jsou v nich rovněž zahrnuty počty dlouhodobě přítomných cizinců (v souladu s mezinárodními úmluvami).

V úseku **trh práce** je srovnatelnost údajů o počtu zaměstnanců a průměrných mzdách, které vycházejí z podnikových statistik, nepříznivě ovlivněna změnami hranice mezi většími (sledovanými) a menšími (nesledovanými) podniky. Tyto změny se promítají především ve vývoji počtu zaměstnanců, méně již ve vývoji průměrné měsíční mzdy. Vývoj souboru vykazujících jednotek byl následující:

- 2000–2001 - podniky s 20 a více zaměstnanci zapsané i nezapsané v obchodním rejstříku, všechny subjekty v peněžnictví a pojišťovnictví, všechny subjekty nepodnikatelské sféry, bez ozbrojených složek
- 2002–2012 - všechny subjekty, včetně dříve nepublikovaných částí rezortu Ministerstva vnitra a Ministerstva obrany

Metodika výpočtu **registrované míry nezaměstnanosti** se změnila v polovině roku 2004, odkdy se v čitateli zlomku používají dosažitelní uchazeči o zaměstnání, a jmenovatel byl rozšířen o počty práce schopných cizinců. Od 1. 1. 2013 byl zaveden nový ukazatel **Podíl nezaměstnaných osob**, jehož metodika je blíže vysvětlena v kapitole Trh práce. Srovnatelná časová řada je k dispozici od roku 2005. Používání ukazatele Míra registrované nezaměstnanosti bylo rokem 2012 ukončeno.

V **zemědělství** jsou od roku 2002 (v souladu s normami Evropské unie) započítávány subjekty, jejichž hospodářství přesahuje tzv. „prahové hodnoty“. Menší zemědělská hospodářství byla zařazena do sektoru domácností jako „hobby aktivity“ obyvatelstva a jejich rozsah není možné na regionální úrovni s dostatečnou spolehlivostí zjistit. Rovněž zpětný přepočet časových řad na srovnatelnou základnu není možný.

V **průmyslu** jsou srovnatelné pouze údaje od roku 1997, kdy jsou na regionální úrovni zpracovávána data za podniky se 100 a více zaměstnanci a sídlem na příslušném území. Od tohoto roku jsou také sledovány tržby z průmyslové činnosti namísto dřívější výroby zboží (hrubé výroby). Ve **stavebnictví** došlo ke změně publikovaných ukazatelů, nyní jsou v dlouhodobé časové řadě uvedeny stavební práce podle místa stavby.

Ve **vzdělávání** není již možné střední stupeň vzdělávání jednoznačně členit podle jednotlivých typů škol (střední odborné školy, střední odborná učiliště). Ve všech typech škol jsou započtení žáci dříve samostatně vykazovaní ve speciálních školách.

Ve **zdravotnictví** je časová řada srovnatelná od roku 2000, kdy jsou uváděna zařízení všech rezortů. Není zde uvažováno s detašovanými pracovišti zdravotnických zařízení (na rozdíl od kapitoly 27). V počtech lékařů jsou od roku 2007 započítáváni též smluvní zaměstnanci.

V **sociálním zabezpečení** došlo v roce 2007 v souvislosti s novelizací zákona ke značným změnám ve struktuře (i názvech) jednotlivých zařízení sociální péče.

V **kriminalitě a nehodovosti** není možno starší údaje publikovat vzhledem ke skutečnosti, že nejsou k dispozici data podle okresů a nebylo tudíž možno přepočítat údaje v členění podle nového územního uspořádání krajů.